

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 31137/2023
18.01.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиоца „Addiko Bank“ ад Београд, чији је пуномоћник Немања Васиљевић адвокат из ..., против тужених АА из ..., чији је пуномоћник Горан Пејић адвокат из ... и ББ из ..., чији је пуномоћник Марко Ећим адвокат из ..., ради побијања дужникових правних радњи, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против решења Апелационог суда у Београду Гж 1809/22 од 30.03.2023. године, у седници већа одржаној дана 18.01.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ решење Апелационог суда у Београду Гж 1809/22 од 30.03.2023. године и решење Вишег суда у Београду П 7289/19 од 18.01.2022. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Решењем Апелационог суда у Београду Гж 1809/22 од 30.03.2023. године одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђено решење Вишег суда у Београду П 7289/19 од 18.01.2022. године којим је одбачена тужба.

Против правноснажног решења донетог у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени АА је дао одговор на ревизију.

Испитујући правилност побијаног решења, у складу са чланом 408. у вези члана 420. став 1. ЗПП, Врховни суд је нашао да је тужиочева ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

У тужби поднетој 21.11.2019. године тужилац је поставио два евентуално спојена тужбена захтева. Првим тужбеним захтевом тражено је да се споразум о подели брачне тековине од 22.11.2016. године огласи без правног дејства у односу на тужиоца и да се тужена ББ обавезе да дозволи и трпи да стан број .. у улици ... број .. у

Београду буде предмет извршења ради наплате тужиоцевог новчаног потраживања према туженом АА. Другим (евентуалним) тужбеним захтевом тражено је утврђење ништавости наведеног споразума о деоби брачне тековине.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац и тужени АА су 05.10.2016. године и 13.10.2016. године закључили два уговора о јемству којим се тужени обавезао да ће као солидарни јемац, целокупном својом имовином, јемчити за обавезе тужиоцевог дужника из уговора о кредиту од истих датума. Тужени су 22.11.2016. године закључили споразум о деоби брачне тековине. Предмет споразума била је њихова заједничка имовина стечена у току брака - стан број .. у улици ... број .. у Београду, на којем је у јавним књигама уписано право својине туженог АА и акције привредног друштва са седиштем у Луксембургу, такође уписане као власништво тог туженог. По том споразуму туженој ББ припао је у својину означени стан, а туженом АА све акције страног привредног друштва. Тужена ББ се у катастру непокретности (решењем РГЗ од 25.11.2016. године) уписала као власница стана. Брак тужених разведен је пресудом Првог основног суда у Београду П2 108/18 од 22.03.2018. године, која је истог дана постала и правноснажна. Тужилац је 25.07.2018. године против туженог АА поднео тужбу са предлогом за издавање платног налога, ради наплате новчаног потраживања по уговорима о кредиту за чије испуњење је тужени јемчио као солидарни јемац.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбацили тужбу. По становишту судова, заснованом на одредби члана 285. став 1. у вези члана 281. став 1. Закона о облигационим односима и члану 552. став 1. истог закона, споразум о деоби заједничке имовине који су тужени закључили је теретни правни посао јер су њиме супружници разменили своје уделе у стицању заједничке имовине, а тужба за побијање тог споразума поднета је по протеклу преклузивног рока од годину дана који је чланом 285. став 1. Закона о облигационим односима прописан за побијање теретних располагања. Поднету тужбу судови су одбацили и у односу на други тужбени захтев, са образложењем да се по члану 197. став 2. ЗПП, о евентуалном тужбеном захтеву може одлучивати само ако се одбије тужбени захтев који је постављен пре њега, тако да он не може самостално егзистирати у ситуацији када због одбачаја тужбе не постоји први (основни) тужбени захтев.

По становишту ревизијског суда, основани су наводи тужиоца да је у овом спору погрешно примењено материјално право.

Одредбом члана 285. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да се тужба за побијање може поднети у року од једне године за располагање из члана 281. став 1, а за остале случајеве у року од три године. Према ставу 2. те одредбе, рок из претходног става рачуна се од дана када је предузета правна радња која се побија, односно од дана када је требало предузети пропуштену радњу. За побијање правног посла или правне радње који се тичу непокретности или друге ствари, односно права за чији је пренос потребан упис у јавну књигу или регистар, рок се рачуна најкасније од дана уписа преноса у јавне књиге, односно регистар.

Према одредби члана 281. став 1. Закона о облигационим односима, теретно располагање може се побијати ако је у време располагања дужник знао (долозна паулијанска тужба) или могао знати (кулпозна паулијанска тужба) да предузетим располагањем наноси штету својим повериоцима и ако је трећем лицу са којим је или у

чију корист је правна радња предузета то било познато. Ставом 2. те одредбе прописано је да ако је треће лице дужников супруг или сродник по крви у правој линији или у побочној линији до четвртог степена, или по тазбини до истог степена, претпоставља се да му је било познато да дужник предузетим располагањем наноси штету повериоцима. Располагање на које се односи став 2. тог члана (породична Паулијанска тужба) мора бити теретно, зато што се означени став „ослања“ на први став тог члана и јер су бесплатна располагања и са њима изједначене правне радње регулисане у трећем ставу исте одредбе (квази паулијанска тужба).

Граматишким и систематским тумачењем члана 285. став 1. и члана 281. ЗОО, по становишту Врховног суда, рок од једне године за подношење побојне (паулијанске) тужбе важи само за теретна располагања из члана 281. став 1. наведеног закона, а за остале случајеве - теретна располагања између супружника, односно крвних и тазбинских сродника до одређеног степена сродства (члан 281. став 2), као и за бесплатна располагања и са њима изједначене правне радње (члан 281. став 3), рок за подношење тужбе је три године.

Следствено изложеном, тужба у овом спору је поднета у року од три године од уписа права својине тужене ББ у катастру непокретности, због чега су оба нижестепена решења морала бити укинута и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење и одлучивање у меритуму по првом тужбеном захтеву. Код такве одлуке, ревизијски суд није посебно ценио наводе тужиоца о битној повреди одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 197. став 2. ЗПП и погрешној примени члана 109. Закона о облигационим односима, јер се они односе на други (евентуални) тужбени захтев.

Из наведених разлога, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић